

Narrativa Xavier Pla

L'home de la ceba al cap

gual però diferent. Si en la seva novel·la anterior, l'excel·lent *Desfent el nus del mocador*, Ramon Erra (Vic, 1966) aconseguia, amb una eficàcia narrativa envejable, fer interessants i plenes de personalitat les històries d'un bar de carretera explicades pel seu cambrer enigmàtic, ara, amb *Escolta, Volòdia!*, el fill d'una casa de dispeses reconstrueix els fragments de la vida d'un dels clients més pintorescos del poble que de tant en tant s'hi aixoplugava. Aquí no es tracta tant de desfer el nus de cap mocador sinó d'anar estirant els fils d'una tela que no és la de Penèlope, sinó la de l'uniforme d'un militant comunista i catalanista, entusiasta del progrés i de l'home nou, anticlerical ("preferia qualsevol esquerdada sirena de fàbrica a les campanes"), i poeta, autor de lletres de sardanes i especialitzat en poemes èpics i nostàlgics sobre la vida de Lenin. Basat, pel que sembla, en un personatge real, Carlov, de nom real Carles-Frederic, nascut l'any 1927 i mort el 1999,

conegut pel seu bigoti de morsa, també anomenat el Soviet Suprem, o el Nabiú Roig, va ser un home que durant tota la seva vida va fer engreixar una idea fixa, una ceba, un fanatisme. Era algú per qui la memòria importava, i per això sovint se l'acusava, potser amb bona fe, "de recordar massa coses". Però també era un idealista, un tossut orgullós, un sentimental, algú que plorava "com plorava Lenin i com plorava la mare veient el seu Lenin, quasi nen, encara, agafat a una idea plena de perills". Des del primer moment, però, Carlov rep també algunes desqualificacions per part de gent del poble, com l'"il·lús", el "pobre sapastre", o el "pobre obsessiu", que ja alerten el lector que, probablement, l'heroi-antiheroi mitificat va ser en realitat un home que va estar tota la seva vida a la ratlla del desequilibri, un il·luminat dogmàtic, algú amb el cap ple de pardalets que perdia tota la seva força per la boca.

Després de l'esclat d'il·lusions i d'ideals de la Revolució Russa i de

la Guerra Civil espanyola, la novel·la de Ramon Erra se centra sobretot en la gran crisi dels relats, que comença amb la caiguda del mur de Berlín l'any 1989 (Carlov i els seus ideals esdevenen cadàvers vivents, i més després l'estocada de veure els Ceaucescu assassinats a terra) i l'atac a les Torres Bessones de Manhattan el 2001. El fill dels dispesers, el Lluís-Maria, narrador reconvertit en historiador, i el seu amic Felip, el fill del Pere el Gras, el campaner, entortolliguen les seves vides en minúscula amb la història en majúscula del segle XX. Es proposen publicar una miscel·lània d'homenatge i record del gran Carlov, el vell lluitador antifranquista. Descobrimen uns escrits inèdits oblidats en un calaix, rememoren una carta rebuda de Pau Casals, narren episodis més o menys escabrosos ocorreguts al poble a la guerra i a la postguerra, s'entrevisten amb alguna de les dones del personatge. Per aconseguir-ho, es capbussen dins de la realitat de la vida de poble, tot un món coral i di-

vertit, amb les seves il·lusions i frustracions, amors i enveges, lluites i rivalitats. La Greta, una jove prostituta de l'Alemanya de l'est treta dels carrers de Budapest, és el contrapunt ideal al gran idealista i l'únic personatge que s'atreveix a dir al narrador que no es faci més il·lusions, que Carlov no és pas ni molt menys un heroi de novel·la russa del segle XIX sinó un fracassat que no va tocar mai de peus a terra: el dia que es va fer una barca al garatge de casa, anomenada *Au-*

Narrativa Jordi Capdevila

Literatura pura

Un artefacte literari. Així han presentat els set autors de *Subsòl* un llibre que va néixer com un joc d'internautes i ha acabat ben present a les llibreries de tot el territori de parla catalana. Els escriptors s'apleguen amb el pseudònim d'Unai Siset i, tot i haver fet pública la seva identitat, no hi ha cap referència de qui dels set ha escrit cada relat.

És un llibre col·lectiu que s'inspira en una fotografia d'un vagó de la línia 4 del metro de París, feta per Peter Turnley, la matinada d'un dia fred del 1979. Una instantània que es pot considerar artística i que presenta un conjunt de persones, agafades d'imprevist, la majoria amb cara de pomes agres. És a dir amb faccions d'anar per feina. Els set personatges més caricaturescos de

la imatge han inspirat els escriptors, que els han batejat amb un nom imaginat. Aquesta imatge que dona l'excusa creativa al llibre és la que il·lustra la portada del volum.

L'experiència, que no és nova pel que fa a un llibre de diversos autors, però sí innovadora pel fet d'utilitzar internet com a vehicle de comunicació entre ells, té com a fet destacat la capacitat d'inventiva que destil·la en conjunt. La contemplació dels caràcters facials de qualsevol dels escollits genera una capacitat imaginativa que permet crear i recrear unes

històries profundes i també sorprenents. No sols retraten les persones sinó també la seva vida, i els somnis, els èxits i els fracassos. Fins i tot, alguns lliguen la seva existència a fets històrics decisius de l'època, sigui amb personatges reals o imaginaris. Cada relat té vida pròpia, però també hi ha relació entre ells, per donar un contingut global al llibre.

Com a lector d'històries, el resultat individual i global no m'ha interessat gaire, malgrat reconèixer la capacitat d'inventiva dels seus au-

tors. Com a apassionat de la llengua, vull deixar constància de la qualitat literària que apleguen les 181 pàgines de les narracions.

Els set escriptors són més o menys coetanis de la fotografia, ja que van néixer no gaire abans de la dècada dels setanta, i la majoria al País Valencià. Alguns amb prou obra publicada, altres amb menys, però amb maduresa d'ofici. Els relats no només destil·len qualitat literària, sinó que deixen entreveure unes possibilitats creatives de futur esperançador. Deixo constància dels seus noms, que van mantenir en secret fins que es va publicar el llibre, ja que alguns deixaran petjada. Són, per ordre alfabètic, Pasqual Alapont, Manuel Baixauli, Vicent Borràs, Esperança Camps, Àlan Greus, Urbà Lozano i Vicent Usó. *

Subsòl

Autors: **Unai Siset**

Editorial: **Bromera Alzira, 2010**

Preu: **16 euros** Pàgines: **181**

